

Maskefremstilling

Indien: Kulturarv, religion og familieliv

Lav din egen chhau-maske!

At lave en indisk Chhaumaske er et fint kunsthåndværk, der kræver mange års oplæring og erfaring. Den rigtige Seraikella-chhau maskestil, vandt for alvor frem i 1930'ernes Indien.

Alligevel er det dog muligt at prøve kræfter med det selv, for materialerne og nogle af grundteknikkerne er let tilgængelige og ligetil. I dette dokument finder I fremgangsmåderne til de forskellige måder at modellere, samt fine billeder der illustrerer processen.

Processen består af to trin:

1. Først modelleres en maske-form i ler. Den er massiv og har ikke noget hulrum til ansigtet.
2. Dernæst støbes en papmachemaske ovenpå ler formen. Denne form tages ud og papmachemasken males efter behov.

Processen kan med fordel simplificeres, så den passer til elevernes formåen.

I stedet for at gennemføre både trin 1 og 2, er det muligt at 'nøjes' med det ene af dem. Det er langt mere overskueligt og giver mere tid til fordybelse i det trin man udvælger.

1. Man kan modellere en chhaumaske i ler, og så brænde den i ovnen og lade dette være det færdige produkt – i stedet for at gå videre til trin 2.

Eller

2. Man kan i stedet springe over trin 2 og bruge en oppustet ballon som 'form' i stedet for lerformen. Med denne velkendte metode, kan man forholdsvis let og hurtigt producere en masse chhaumasker. Maskerne kommer naturligvis til at mangle ansigternes former, men man kan sagtens arbejde med at male sin chhaumaske i den rigtige stil, og få den til at udtrykke en bestemt karakter og grundfølelse.

Uanset, hvilken arbejdsmetode der udvælges, skal man starte med at gøre følgende:

- Læs afsnittet 'Fremstilling af masker og udstyr' i undervisningsmaterialet (afsnit/kapitel 3 om Chhaudansen). Herved får du som underviser indblik i fremstillingsprocessen og hvordan en Seraikella chhaumaske udformes stilistisk og udtryksmæssigt - i den nye stil fra 1930'erne.
- Eleverne skal lægge sig fast på en karakter og et følelsesudtryk. En vigtig del af Seraikella chhau er at udtrykke bestemte følelser. Her spiller masken en central rolle. Hvilken karakter og grundfølelse skal din maske udtrykke - er det eksempelvis en vrede eller glad karakter? Er grundfølelsen bekymret, angst, stolt, skyldbetynget, ubekymret, triumferende, sensuel eller noget helt andet? Eleverne skal forsøge at udfolde det i deres masker.

Trin 1: massiv lermaske

Det skal du bruge:

- Ler
- Træredskaber af forskellig tykkelse
- Hvis lermasken skal være slutproduktet, skal der være adgang til en ovn der kan brænde ler. Alternativt, kan man nøjes med at lade den tørre op.
- Maling og pensler: hvis lermasken skal males, skal der også anskaffes farve der egner sig til brug på ler.

Fremgangsmåde:

- Hvis slutproduktet skal være en papmachemaske som kan tages på ansigtet, skal der tages mål. Mål højden og bredden på ansigtet, og mål afstanden fra øjne til hage, fra øjne til ører og afstanden mellem øjnene. Øjnenes placering er vigtig! Målene skal bruges, når lermasken skal fremstilles.
- På de næste sider er der en billedserie (1-13) der viser, hvordan man modellerer en Seraikella Chhaumaske op. Prøv at følge den viste fremgangsmåde. Man kan også have en chhaumaske fra samlingen foran sig og bruge den som skabelon.

- Gå videre til trin 2 – eller afslut projektet ved at tørre eller brænde din maske i en ovn og eventuelt dekorere den i den nye Seraikella chhau maskestil (husk at eleverne hele tiden skal gøre sig umage med at tydeliggøre maskens følelsesudtryk). Man kan eventuelt hule masken en smule på undersiden/bagsiden inden brænding eller tørring - dette mindsker risikoen for sprækker.

Trin 2: *papmachemaske*

Maskefremstillerne i Seraikella laver papmachemasker på en lidt mere kompliceret måde, end vi måske er vant til. Til gengæld er de mere holdbare end almindelig papmache, blandt andet fordi der indgår lag af bomuldsstof. I anvisningen foreslås det, at der bruges en helt almindelig papmacheopskrift og fremgangsmåde. Men hvis man hellere vil arbejde efter den helt korrekte fra Seraikella, kan procesbeskrivelsen i undervisningsmaterialets afsnit 3 om Chhaudans bruges.

Det skal du bruge:

- Avispapir
- Tapetklister til papmache
- Bomuldssnor/bændel, cirka 7 mm bred og lang nok til at kunne nå rundt om et hoved
- Hobbykniv
- Akrylmaling & pensler
- Hvis ballonmetoden bruges, skal der også indgå en stor ballon

Fremgangsmåde:

1. Lad den massive lermaske (trin 1) tørre en smule, så den bliver stabil – brug den derefter som form til papmachemasken. Smør eventuelt lidt vaseline på ydersiden

Eller

Pust en ballon op og brug den som maskeform (se ballonmetoden)

2. Riv avispapir i strimler
3. Dyp strimlerne i tapetklister, så det bliver helt gennemvædede
4. Dæk masken af flere tynde lag avisstrimler – glat disse ud med fingrene, så de ligger tæt og glat op ad formen. Lav gerne 5-6 lag i alt, og lad masken tørre lidt mellem hvert lag.
5. Når masken er tørret så meget at den er stabil, kan maskeformen fjernes.
6. Lad derefter papmachemasken tørre helt op – det tager 1-2 dage.
7. Dekorer masken i den typiske Seraikella-chhau stil med akrylmaling (igen skal eleverne huske at gøre sig umage med maskens følelsesudtryk).
8. Afslut med forsigtigt at skære små huller ud til øjnene med en hobbykniv, præcis der hvor pupillerne sidder. Del bomuldssnoren op i to og vedhæft én i hver side, så masken kan fastgøres til ansigtet.

Ballonmetoden

Samme procedure som ovenfor følges, bortset fra følgende ændringer: avisstrimlerne klistres på en STOR oppustet ballon, så denne er helt dækket. Når papmacheballonen er helt tør, deles den på midten med en hobbykniv. Man skal skære på en måde, så to intakte halvdele af bevares, til at lave masker af.

Processen i billeder

